

Danskernes Smitteforebyggende Adfærd og Opfattelser

HOPE-Projektet (www.hope-project.dk)

Marie Fly Lindholt, Frederik Jørgensen, Alexander Bor
& Michael Bang Petersen

18. august 2020

SCHOOL OF BUSINESS AND SOCIAL SCIENCES
AARHUS UNIVERSITET

HOPE

Centrale Opmærksomhedspunkter

På baggrund af datagrundlaget identificeres følgende centrale opmærksomhedspunkter:

1. Dataene viser klare tegn på, at danskerne reagerer på den forværrede smittesituasjon i Danmark.
2. For det første er der sket en stigning i danskernes oplevede trusselsfølelse. Dette skyldes især, at danskerne i højere grad oplever, at corona-virussen udgør en trussel mod det danske samfund (jf. Q1 s. 6). Stigningen i oplevelsen af, at corona-virussen udgør en trussel mod samfundet er statistisk signifikant, når man sammenligner gennemsnittet for de seneste to uger med de to foregående uger. Forskningen viser, at bekymring påvirker motivationen for at følge sundhedsrådene både generelt og blandt danskerne under corona-krisen specifikt (Jørgensen, Bor & Petersen, 2020: <https://psyarxiv.com/uzwgf>).
3. For det andet er der den seneste måned sket et fald i danskernes vurdering af, hvorvidt sundhedsmyndighedernes råd er tilstrækkelige for at vi undgår smittespredning (jf. Q6 s. 24). Dette kan tolkes som en erkendelse af, at yderligere tiltag kan være nødvendige. Der er begyndende tegn på, at denne udvikling vender efter annonceringen af kravet om mundbind i den kollektive transport i hele landet, men det er for tidligt at afgøre endnu.
4. For det tredje ses en stigende opmærksomhed på at holde afstand. Data viser, at der især er en forøget opmærksomhed på at minimere færden, hvor der er mange mennesker (jf. Q3 s. 12). Udviklingerne i både den overordnede opmærksomhed på at holde afstand og den specifikke opmærksomhed på at minimere færden blandt mange mennesker er begge signifikante. Dette kunne tyde på en lydhørhed over meldingerne fra sundhedsmyndighederne.
5. Vi kan nu på landsplan spore en klar effekt af myndighedernes ændrede anbefalinger omkring at anvende mundbind (jf. s. 28). På baggrund af effekten af kravet om mundbind i Aarhus forventes en yderligere og markant stigning i brugen af mundbind henover den næste uge (Lindholt, Jørgensen, Bor Petersen, 2020:<https://psyarxiv.com/2aycn/>).

6. Der er sket et markant fald henover de seneste måneder i opfattelsen af, i hvilken grad rådene begrænser folks daglige aktiviteter (jf. Q6 s. 23). I udgangspunktet er dette positivt. Men det kan også afspejle en forandret (og mindre restriktiv) fortolkning af rådene. Hvis dette er tilfældet, så kan det være relevant ikke blot at kommunikere generelle råd om at holde afstand, men kommunikere mere konkret omkring, hvad dette indebærer. En klar opfattelse af sundhedsrådenes indhold var således den vigtigste faktor i forhold til at forstå smitteforebyggende adfærd under den første nedlukning (Jørgensen, Bor & Petersen, 2020: <https://psyarxiv.com/uzwgf>).

Metode

Denne rapport er baseret på data indsamlet af Kantar Gallup for HOPE-projektet (www.hope-project.dk) finansieret af Carlsbergfondet. Data er indsamlet i perioden 13. maj - 16. august 2020. Der er tilnærmelsesvist indsamlet 500 interviews per dag. I perioden fra 13. maj - 1. juni er stikprøven kvoteudvalgt fra Kantar Gallups internetpanel, så den er tilnærmelsesvist repræsentativ for den danske befolkning. I perioden fra 27. maj - 16. august er stikprøven udtrukket via CPR-registret, så den er tilnærmelsesvist repræsentativ for den danske befolkning. Der er således et overlap mellem de to udvælgelsesmetoder, men fra 2. juni er stikprøven udelukkende udtrukket via CPR-registret. Vi vejer data, således at det for hver dag er tilnærmelsesvist repræsentativt for den voksne danske befolkning. Tabel 1 på de følgende sider giver et overblik over dataindsamlingen.

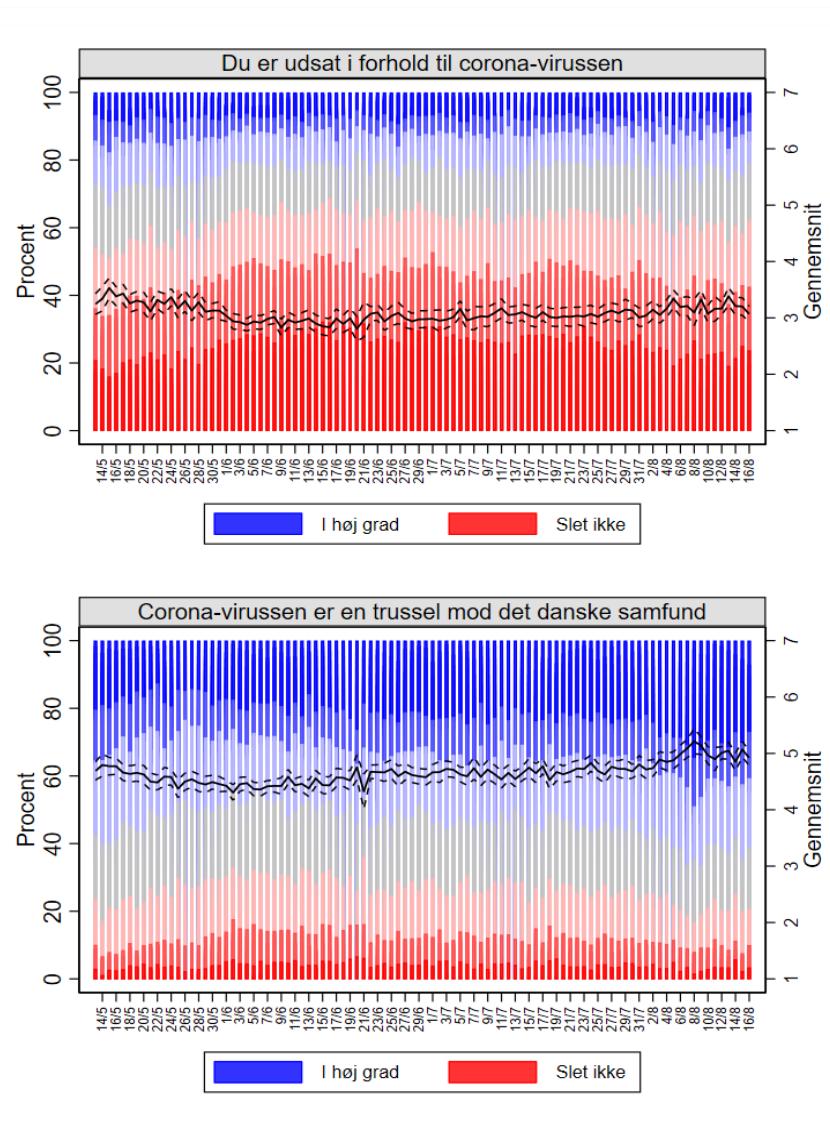
Tabel 1: Overblik over dataindsamling

Dato	N	Dato	N
13/5	603	11/6	1009
14/5	442	12/6	785
15/5	549	13/6	647
16/5	552	14/6	651
17/5	581	15/6	642
18/5	666	16/6	616
19/5	635	17/6	496
20/5	461	18/6	661
21/5	490	19/6	533
22/5	628	20/6	318
23/5	525	21/6	179
24/5	716	22/6	944
25/5	646	23/6	806
26/5	502	24/6	543
27/5	597	25/6	510
28/5	537	26/6	457
29/5	628	27/6	627
30/5	980	28/6	739
31/5	787	29/6	728
1/6	1663	30/6	709
2/6	816	1/7	714
3/6	970	2/7	446
4/6	1206	3/7	706
5/6	983	4/7	755
6/6	984	5/7	856
7/6	1388	6/7	615
8/6	1220	7/7	353
9/6	719	8/7	501
10/6	889	9/7	519

Dato	N
10/7	552
11/7	557
12/7	691
13/7	700
14/7	804
15/7	532
16/7	543
17/7	787
18/7	651
19/7	596
20/7	665
21/7	537
22/7	684
23/7	555
24/7	631
25/7	749
26/7	606
27/7	834
28/7	673

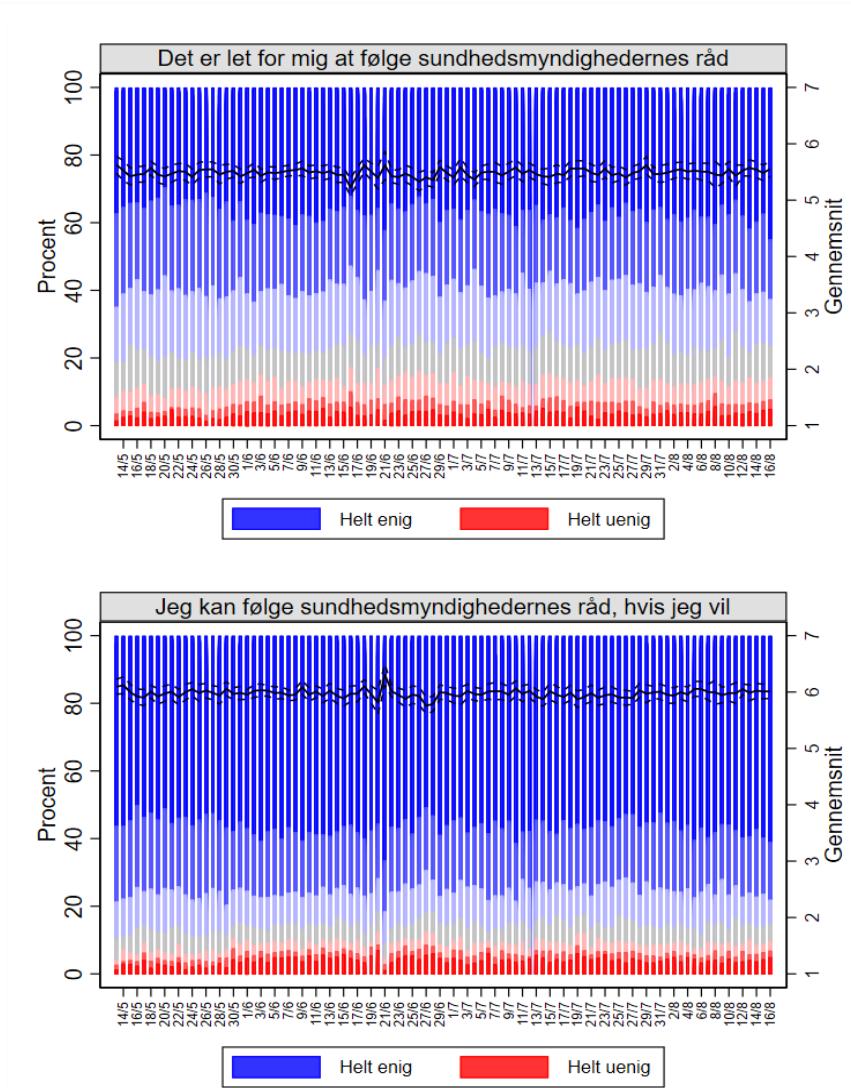
Dato	N
29/7	452
30/7	997
31/7	542
1/8	511
2/8	616
3/8	684
4/8	609
5/8	644
6/8	504
7/8	528
8/8	273
9/8	543
10/8	599
11/8	326
12/8	1188
13/8	606
14/8	606
15/8	652
16/8	717

Q1: I hvilken grad føler du, at...

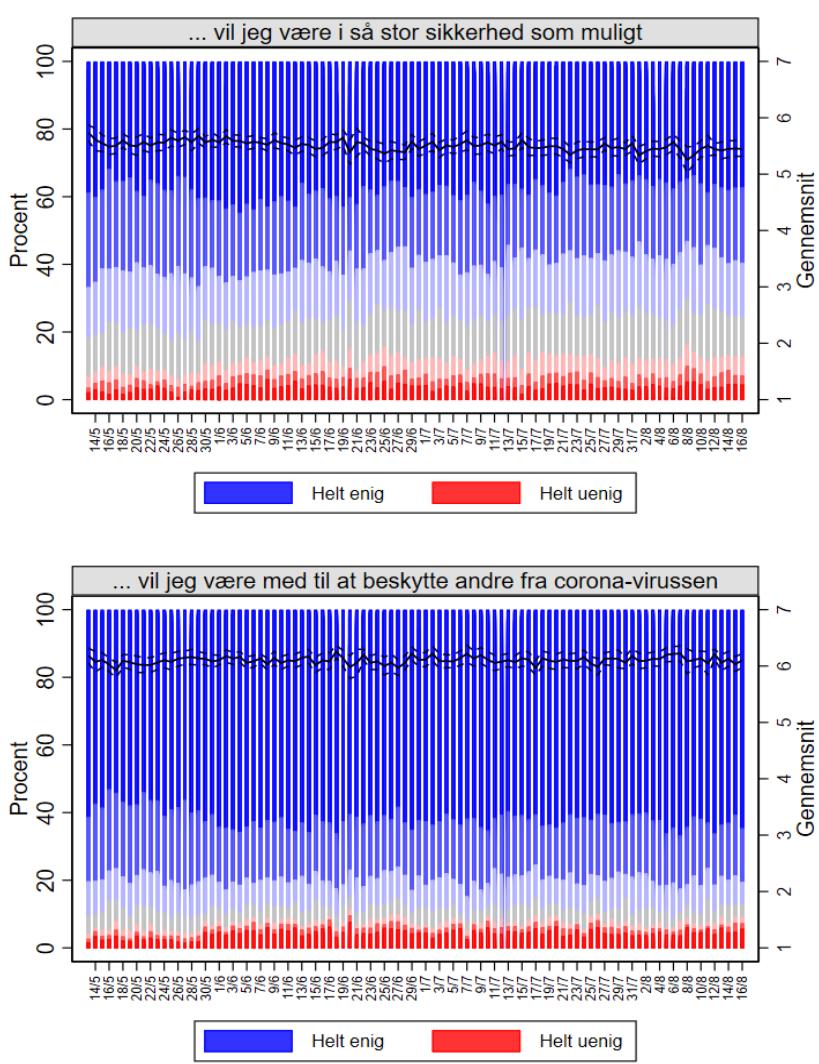

Note: N = 59.444. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Slet ikke" til 7 "I høj grad" for følgende spørgsmål: *I hvilken grad føler du, at 1) Du er utsat i forhold til corona-virussen og 2) Corona-virussen er en trussel mod det danske samfund.*

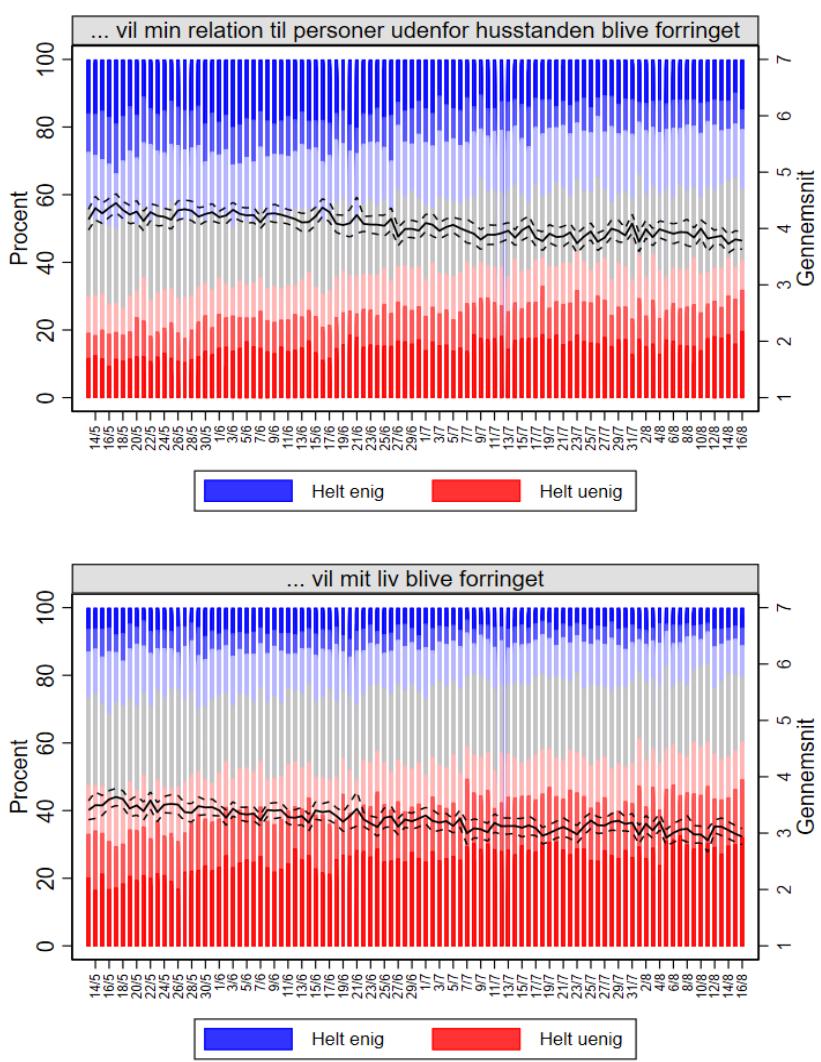
Q2: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sundhedsmyndighedernes råd om befolkningens adfærd under corona-epidemien?

Note: N = 61.467. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 1) *Det er let for mig at følge sundhedsmyndighedernes råd*, 2) *Jeg føler mig sikker på, at jeg kan følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis jeg vil*.

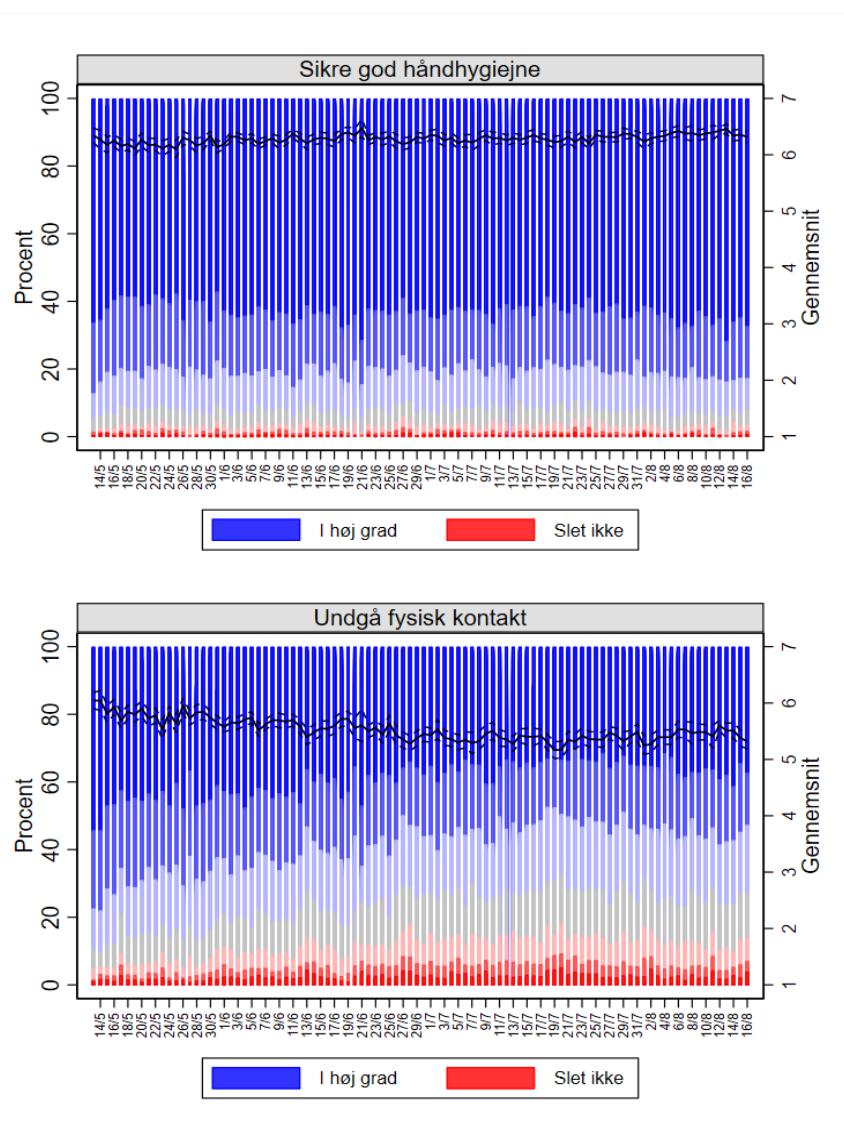

Note: N = 61.467. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Helt uenig” til 7 ”Helt enig” for følgende spørgsmål: 3) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil jeg være i så stor sikkerhed som muligt under corona-epidemien,* 4) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil jeg være med til at beskytte andre fra corona-virussen.*

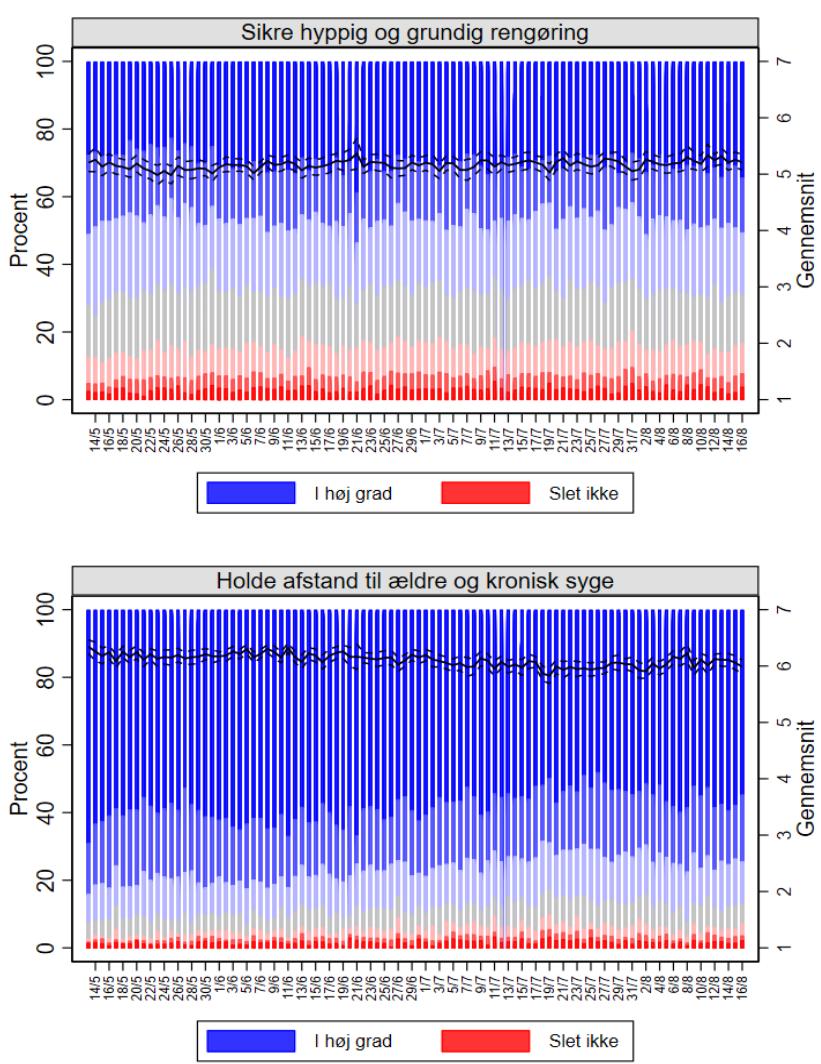

Note: N = 61.467. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 5) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil min relation til personer udenfor husstanden blive forringet,* 6) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil mit liv blive forringet.*

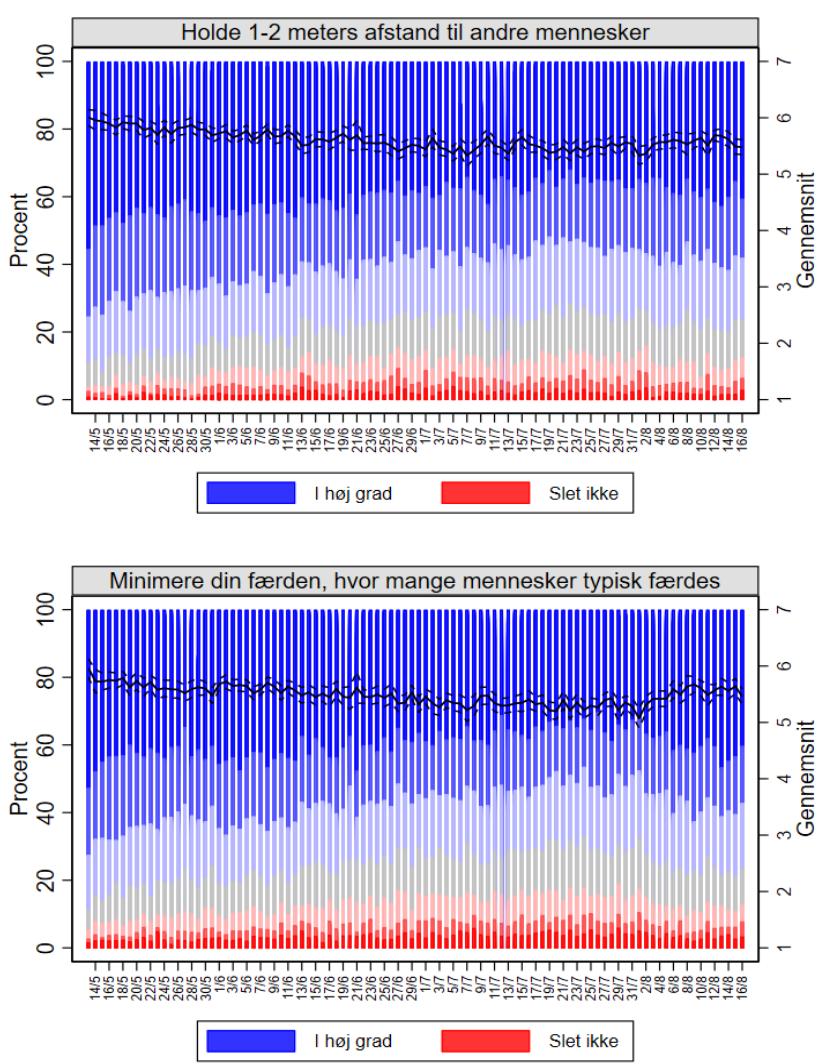
Q3: I hvilken grad var du i går opmærksom på, at...

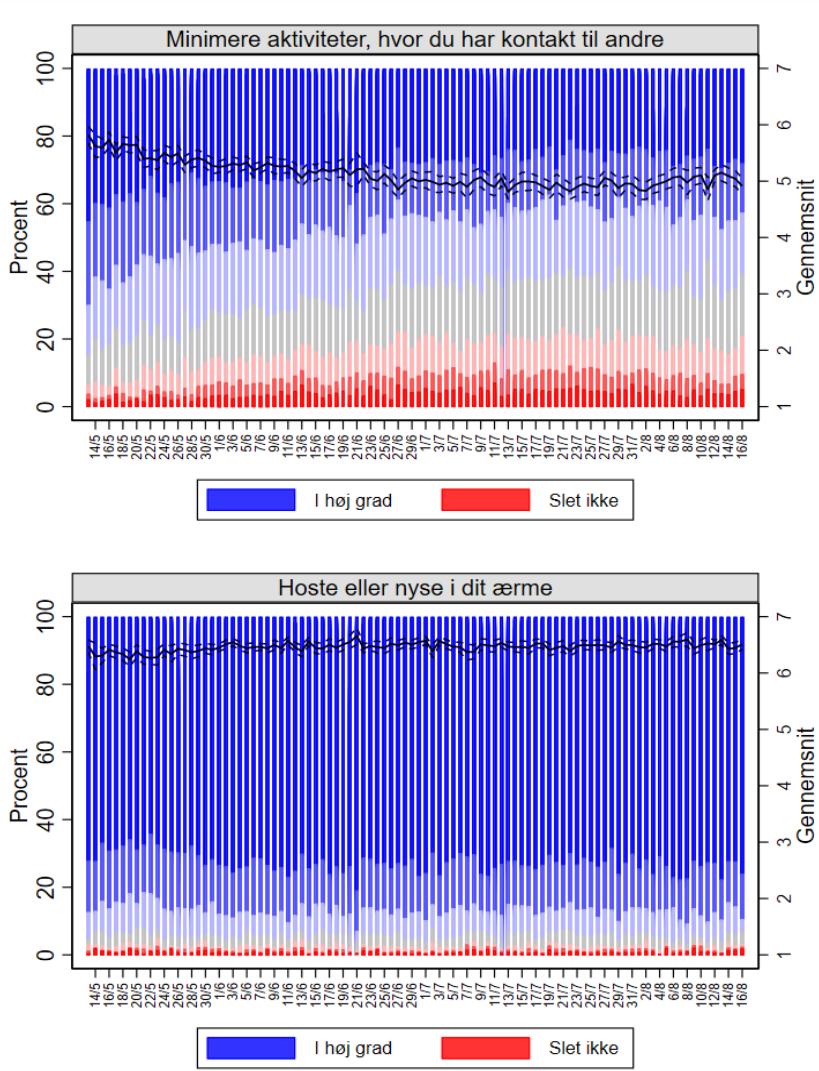
Note: N = 59.024. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at 1) Sikre god håndhygiejne ved at vaske dine hænder tit eller bruge håndsprit, 2) Undgå fysisk kontakt.*

Note: N = 59.024. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørsmål: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at 3) Sikre hyppig og grundig rengøring, 4) Holde afstand til ældre og kronisk syge.*

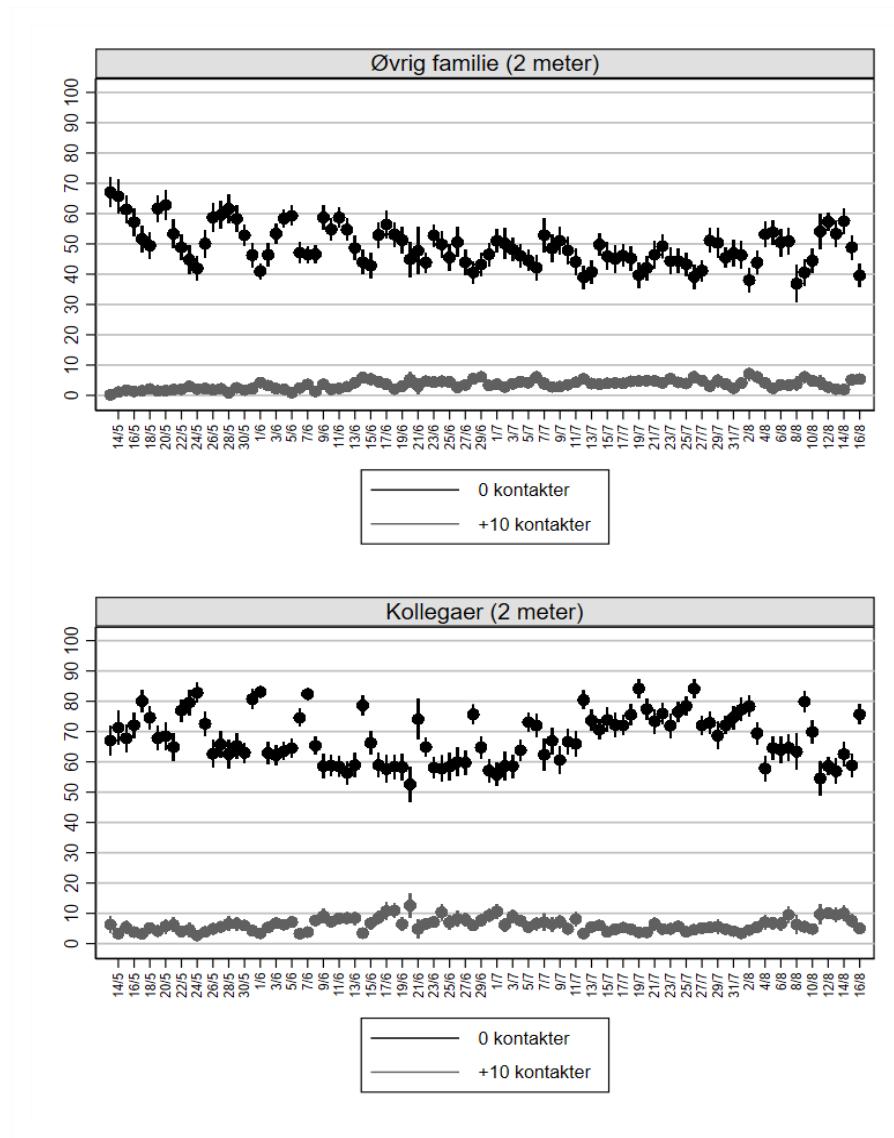

Note: N = 59.024. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at 5) Holde 1-2 meters afstand til andre mennesker, 6) Minimere din færden på steder, hvor mange mennesker typisk færdes.*

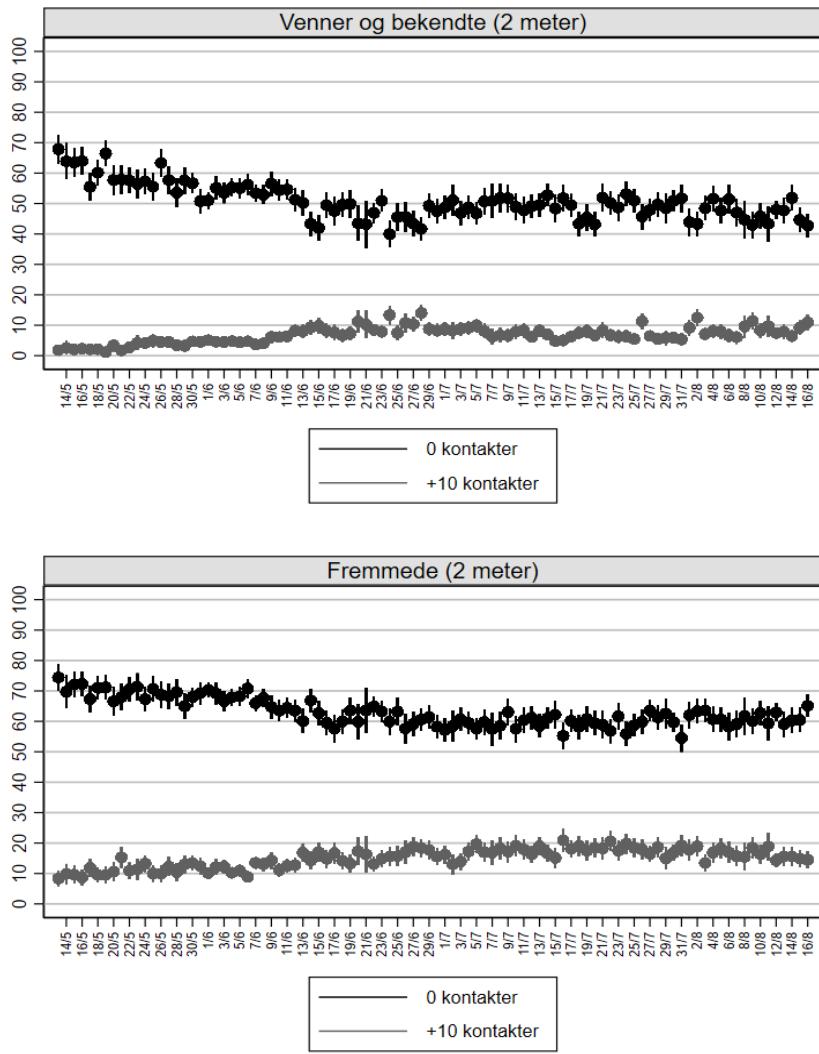

Note: N = 59.024. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at 7) Minimere aktiviteter, hvor du har kontakt til andre, 8) Hoste eller nyse i dit ærme.*

Q4a: Tættere på end 2 meter

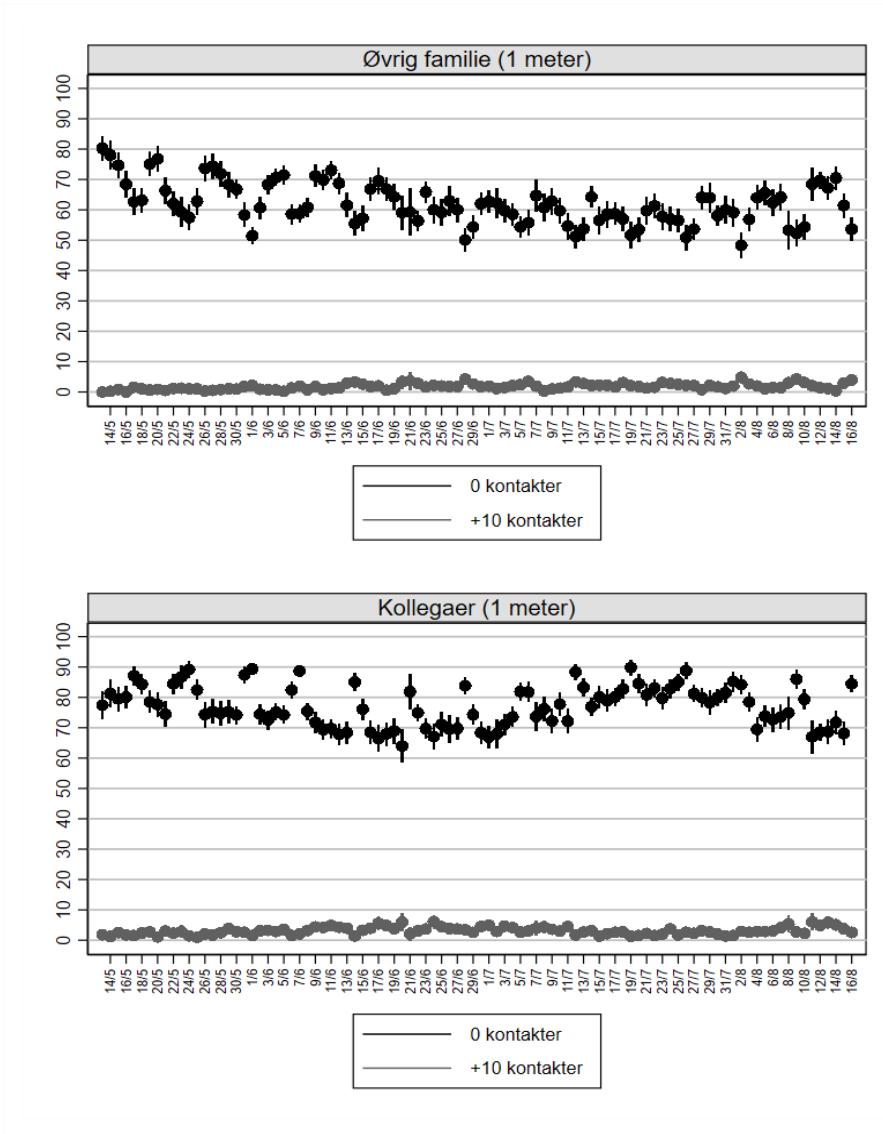

N = 64.020. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret henholdsvis "0" og "10+" til følgende spørgsmål: *Hvor mange andre personer, har du været fysisk tæt på det sidst døgn? Fysisk tæt på forstås her som tættere på end 2 meter i mindst 15 minutter.* 1) *Hvor mange fra din familie, som du ikke bor sammen med, har du været fysisk tæt på?*, 2) *Hvor mange kollegaer har du været fysisk tæt på?*

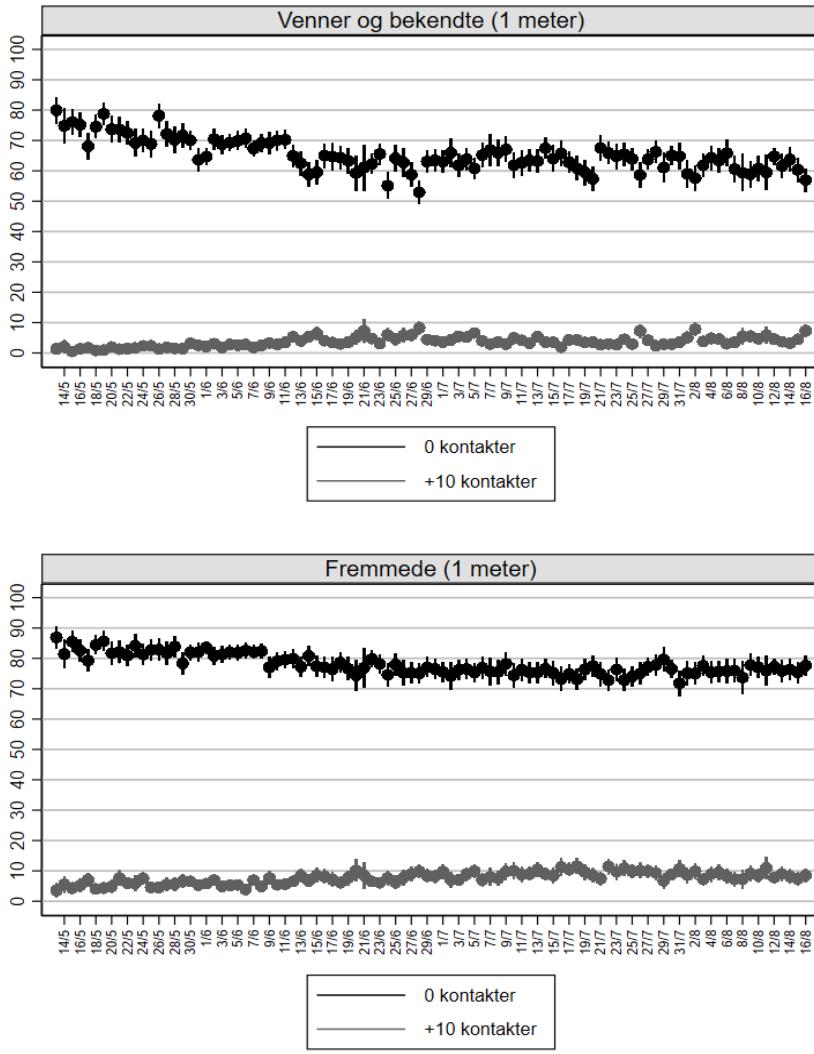

$N = 64.020$. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret henholdsvis "0" og "10+" til følgende spørgsmål: *Hvor mange andre personer, har du været fysisk tæt på det sidst døgn? Fysisk tæt på forstås her som tætttere på end 2 meter i mindst 15 minutter. 3) Hvor mange venner og bekendte (dvs. folk du kender navnet på) har du været fysisk tæt på?, 4) Hvor mange har du været fysisk tæt på, som du ikke kendte i forvejen? (eksempelvis i offentlig transport, legepladser, i supermarkeder).*

Q4b: Tættere på end 1 meter

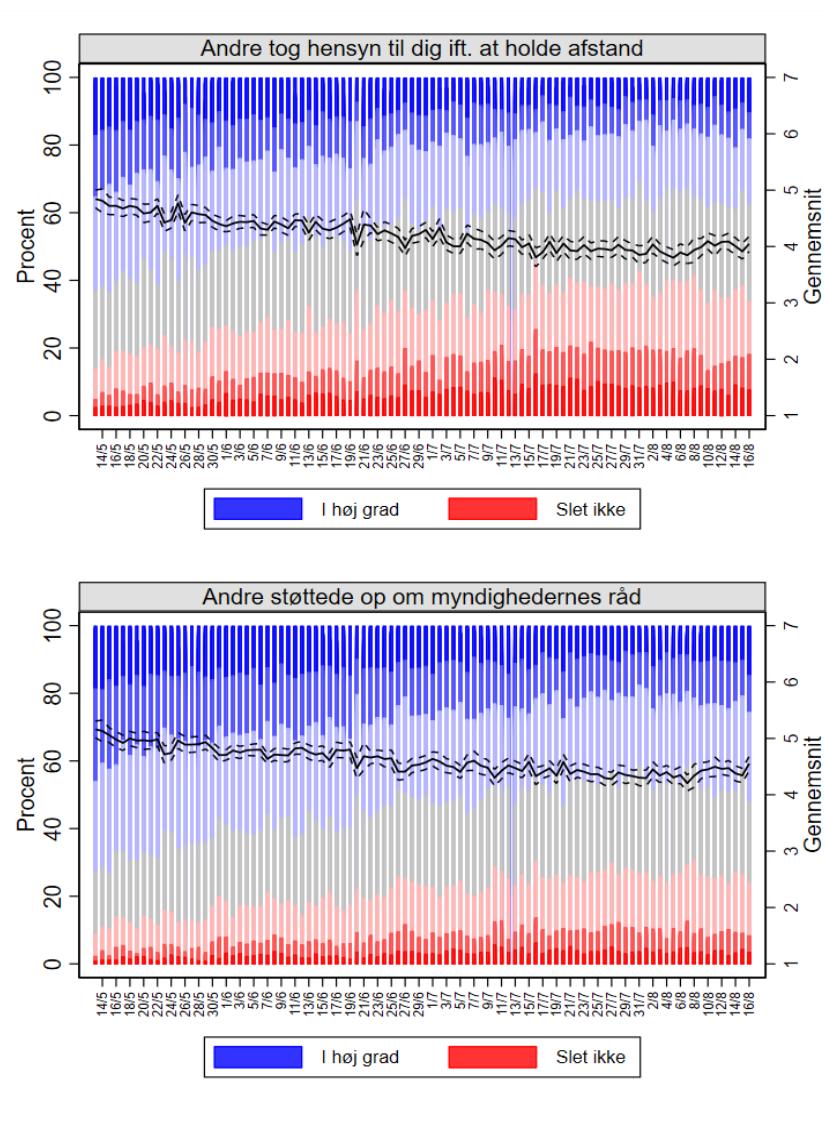

N = 64.003. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret henholdsvis "0" og "10+" til følgende spørgsmål: *Vi er også interesserede i at høre, hvor mange personer, du har været fysisk tættere på end 1 meter inden for det sidst døgn i mindst 15 minutter. 1) Hvor mange fra din familie, som du ikke bor sammen med, har du været fysisk tæt på?, 2) Hvor mange kollegaer har du været fysisk tæt på?*

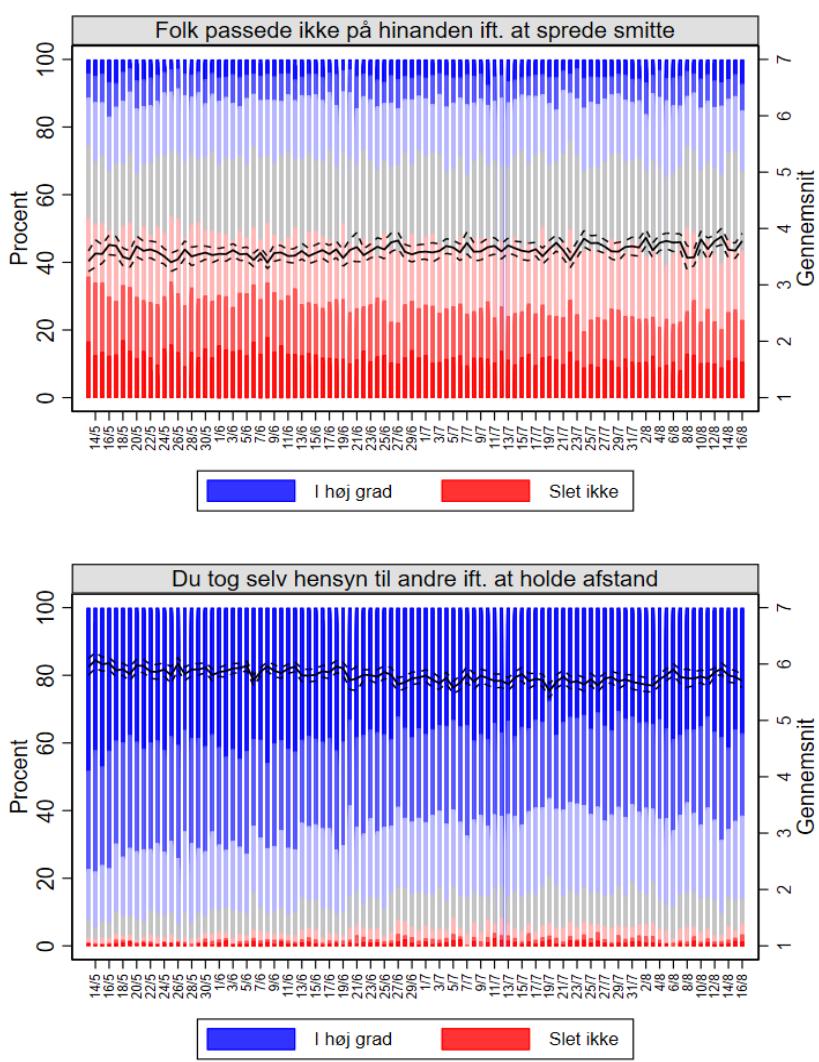

$N = 64.003$. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret henholdsvis "0" og "10+" til følgende spørgsmål: *Vi er også interesserede i at høre, hvor mange personer, du har været fysisk tættere på end 1 meter inden for det sidst døgn i mindst 15 minutter. 3) Hvor mange venner og bekendte (dvs. folk du kender navnet på) har du været fysisk tæt på?, 4) Hvor mange har du været fysisk tæt på, som du ikke kendte i forvejen? (eksempelvis i offentlig transport, legepladser, i supermarkeder).* Spørgsmålene er kun stillet til respondenter, som ikke har svaret "0" til spørgsmål Q4a, hvorfor manglende svar på Q4b er kodet som 0 kontakter.

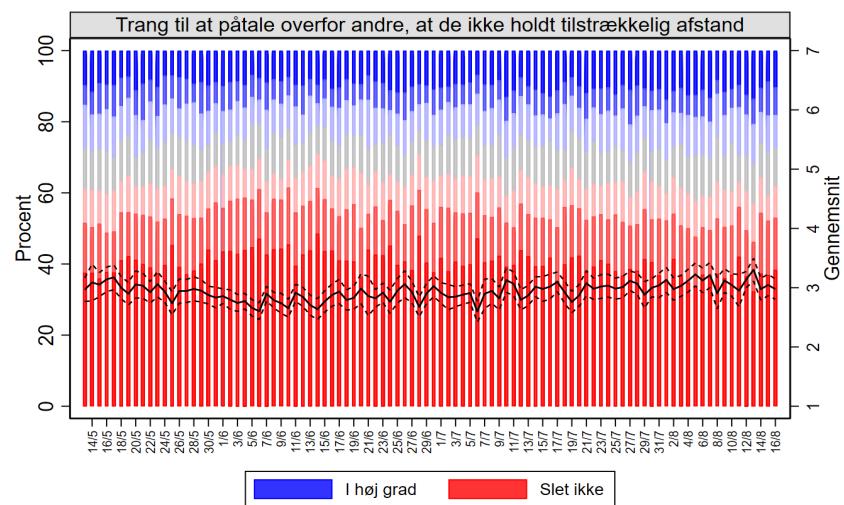
Q5: I hvilken grad oplevede du i går, at...

Note: N = 54.374. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad oplevede du i går, at 1) Andre tog hensyn til dig i forhold til at holde afstand, 2) Andre støttede op om myndighedernes råd for at undgå at sprede smitte.*

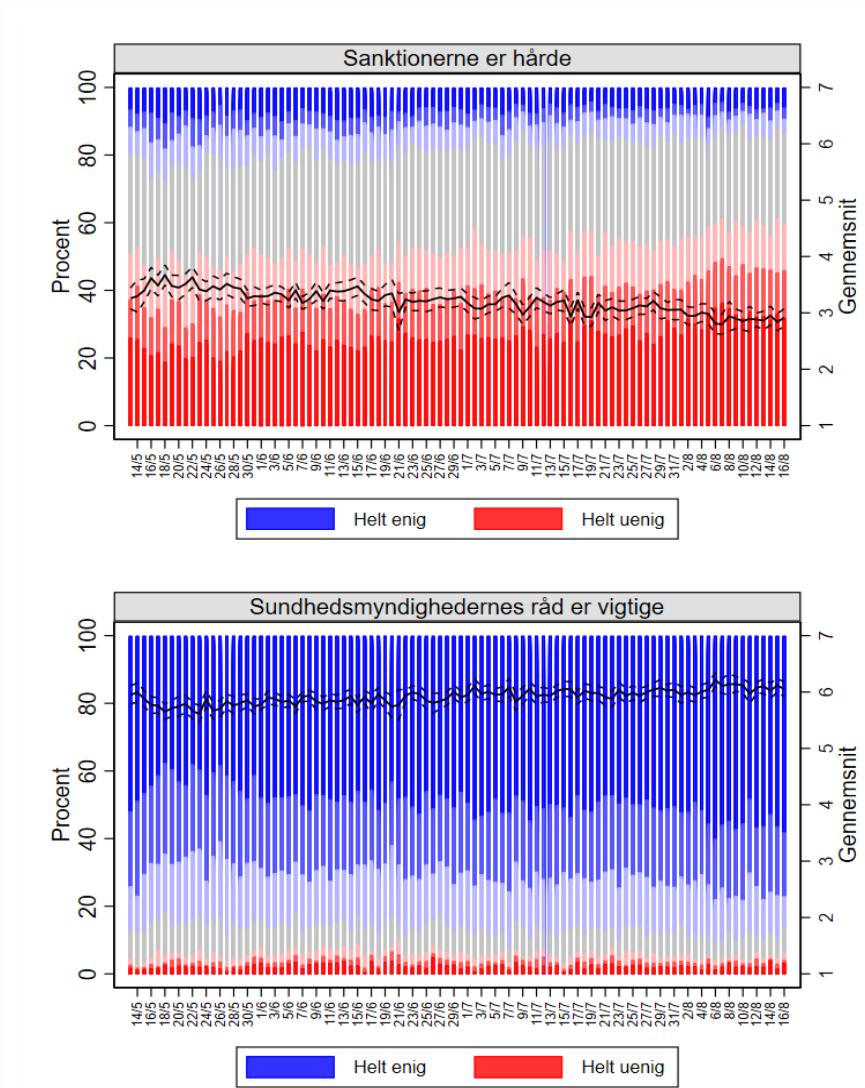

Note: N = 54.374. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad oplevede du i går, at 3) Folk ikke passedede på hinanden i forhold til at sprede smitte, 4) Du selv tog hensyn til andre i forhold til at holde afstand.*

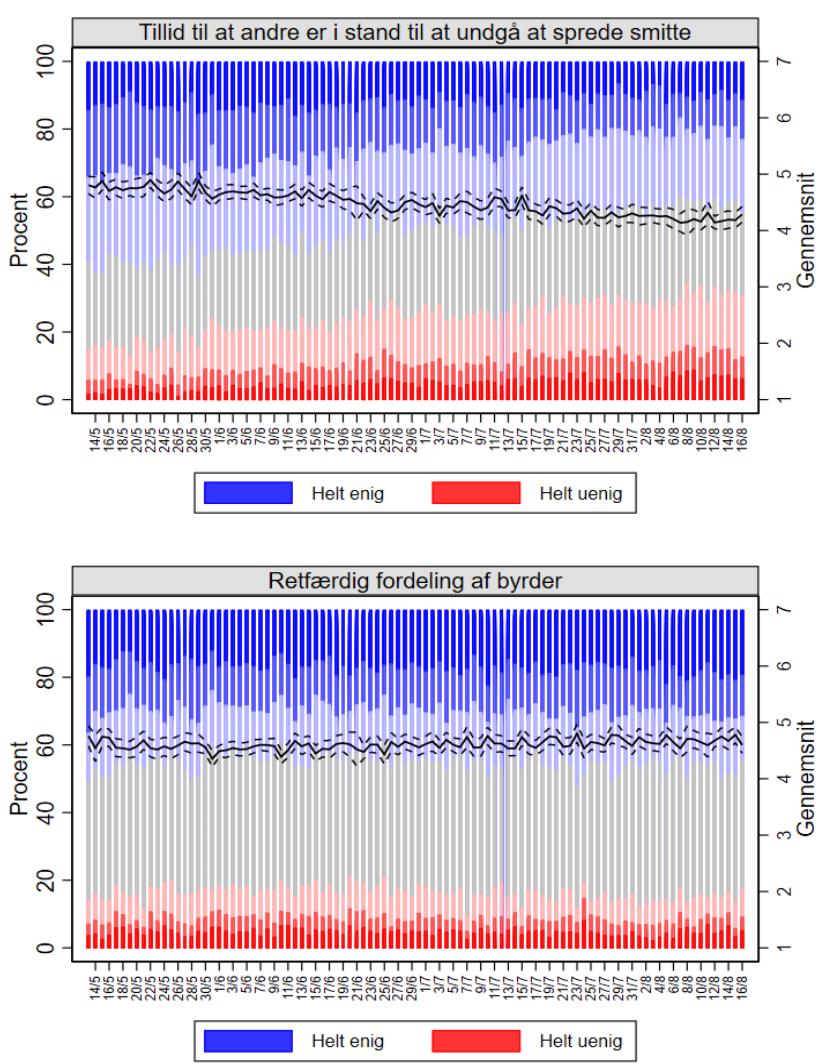

Note: N = 54.374. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad” for følgende spørgsmål: *I hvilken grad oplevede du i går, at 5) Du følte trang til at påtale overfor andre, at de ikke holdt tilstrækkelig afstand.*

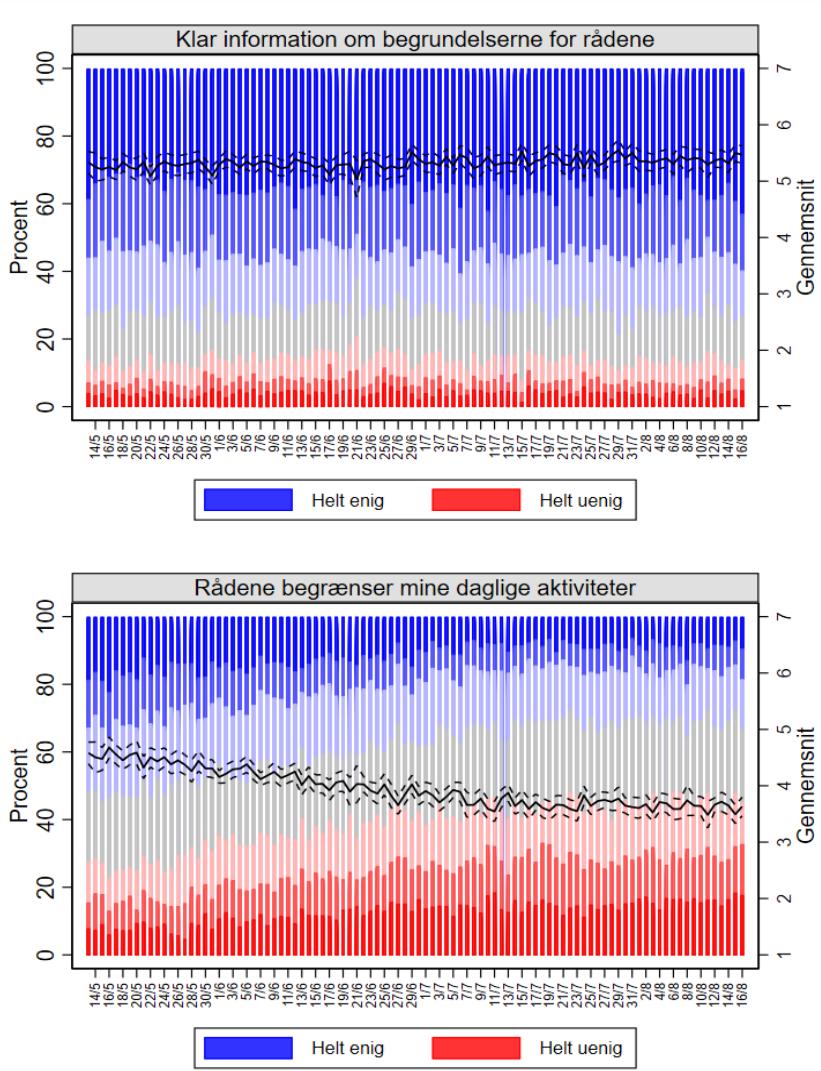
Q6: Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sundhedsmyndighedernes råd om befolkningens adfærd under corona-epidemien?

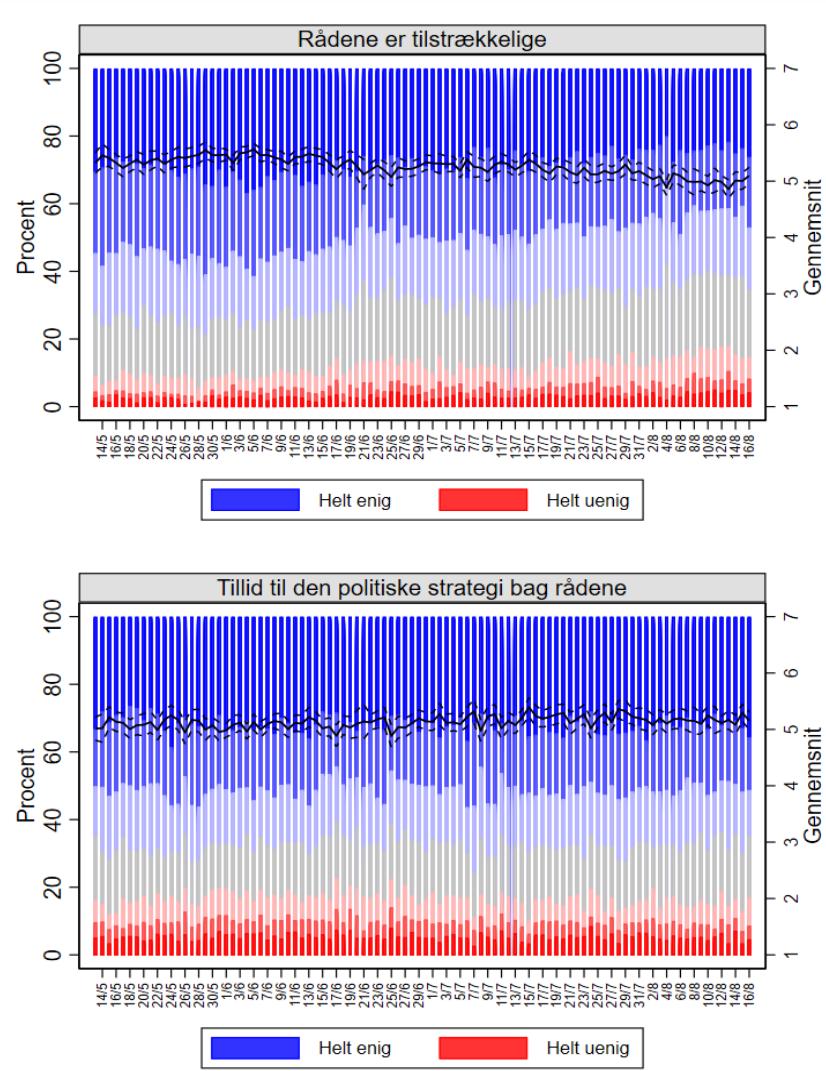
Note: N = 49.213. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 1) *Sanktionerne for ikke at overholde sundhedsmyndighedernes råd er hårde*, 2) *Sundhedsmyndighedernes råd er vigtige for at opnå et sikkert samfund*.

Note: N = 49.213. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 3) Jeg har tillid til at de andre, som jeg møder, er i stand til at undgå at spredte smitte, 4) Sundhedsmyndighedernes råd skaber en retfærdig fordeling af byrder.

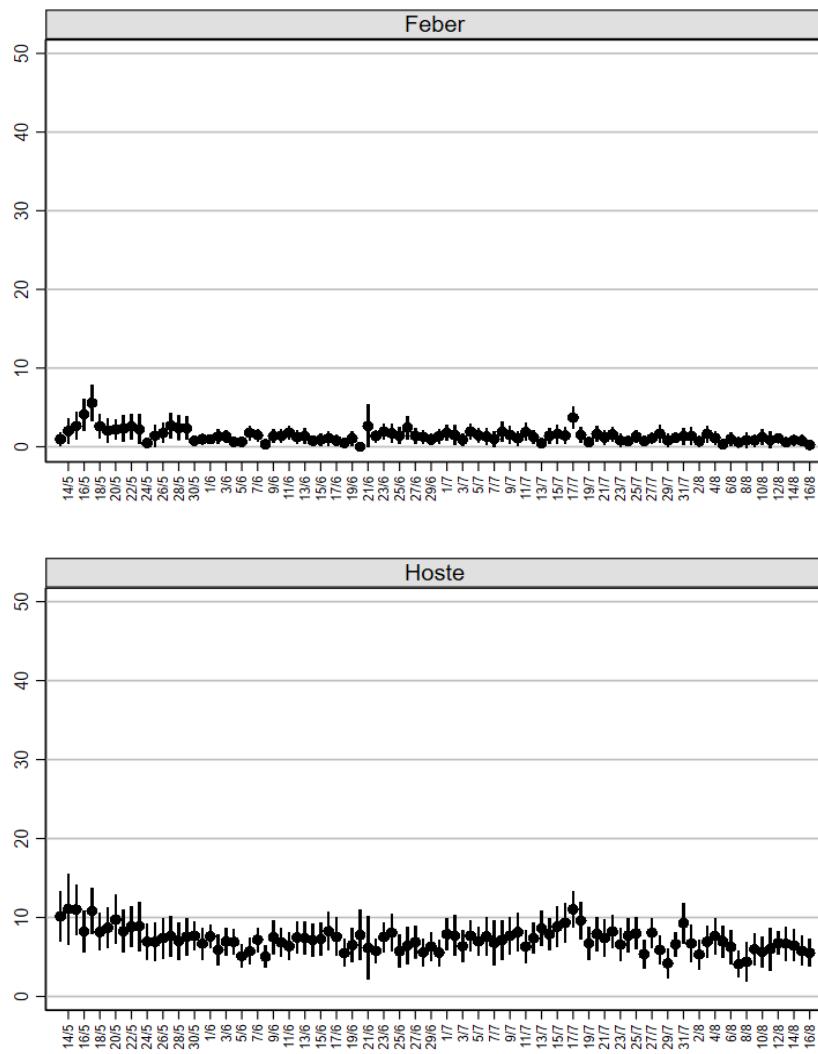

Note: N = 49.213. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 5) Jeg har fået klar information om begrundelserne for sundhedsmyndighedernes råd, 6) Sundhedsmyndighedernes råd begrænser i høj grad mine daglige aktiviteter.

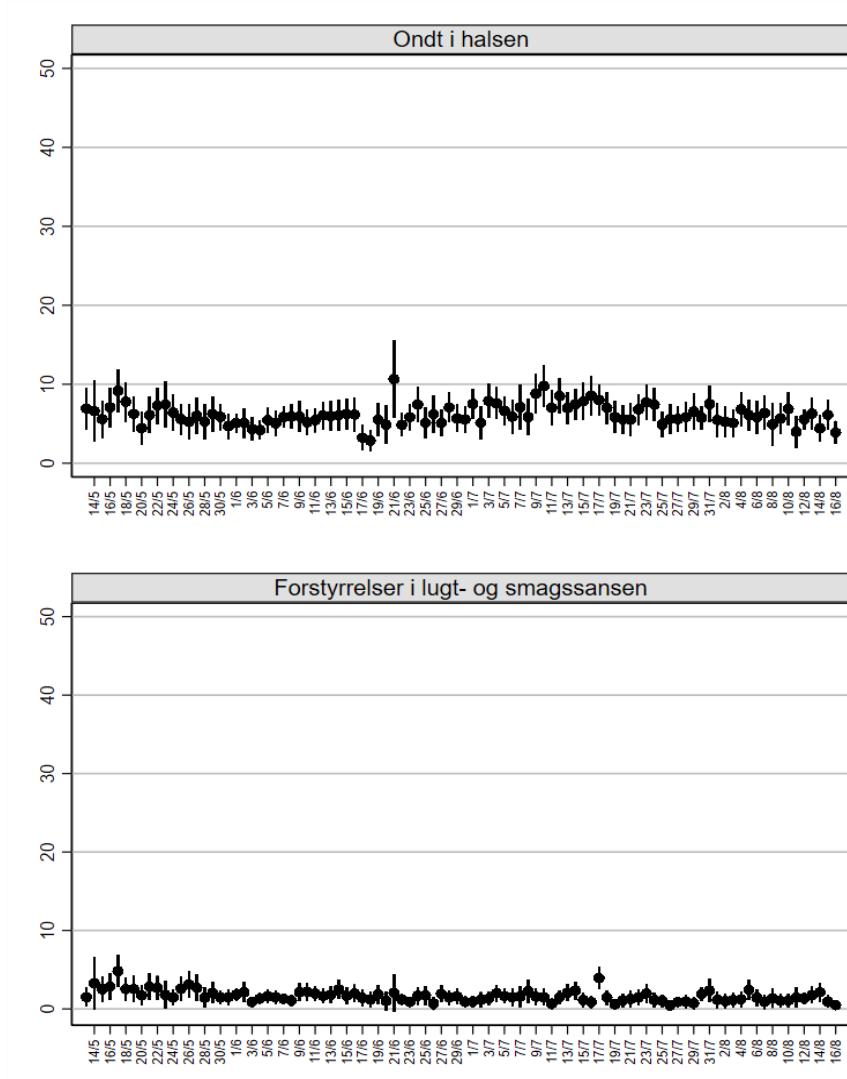

Note: N = 49.213. Figuren viser udviklingen i gennemsnittet og fordelingen på en skala fra 1 "Helt uenig" til 7 "Helt enig" for følgende spørgsmål: 7) Sundhedsmyndighedernes råd er tilstrækkelig for at vi undgår smittespredning, 8) Jeg har tillid til den politiske strategi bag sundhedsmyndighedernes råd.

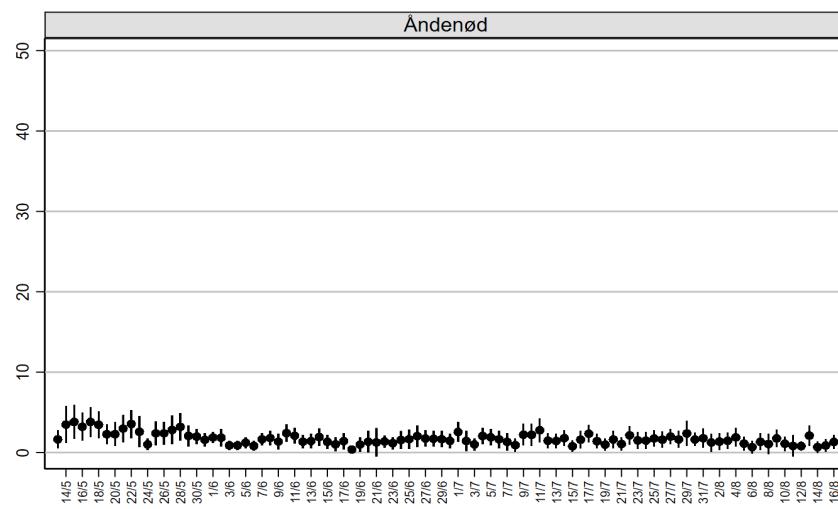
Q7: Har du den seneste uge oplevet ét eller flere nytilkommne sygdomstegn?

Note: N = 63.389. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret ”Ja” til følgende spørgsmål: *Har du den seneste uge oplevet ét eller flere nytilkommne sygdomstegn?* 1) Feber, 2) Hoste.

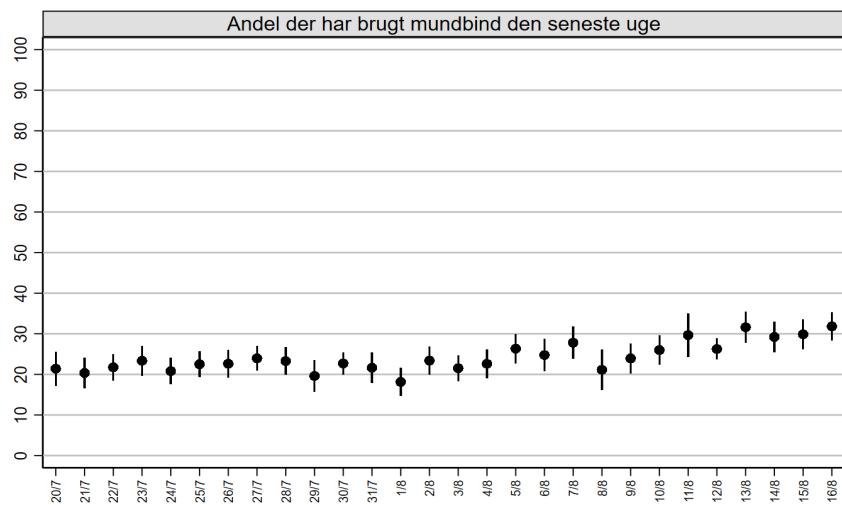

Note: N = 63.389. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret ”Ja” til følgende spørgsmål: *Har du den seneste uge oplevet ét eller flere nyltikomne sygdomstegn? 3) Ondt i halsen, 4) Forstyrrelser i lugt- og smagssansen.*

Note: N = 63.389. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret ”Ja” til følgende spørgsmål: *Har du den seneste uge oplevet ét eller flere nytilkommne sygdomstegn? 5) Åndenød.*

Brug af mundbind

Note: N = 12.452. Figuren viser udviklingen i andelen, der har svaret ”+1” til følgende spørgsmål: *Hvor mange gange har du brugt ansigtsmaske inden for den seneste uge?*

Hvad forklarer individuelle forskelle i graden af smitteforebyggende adfærd?

Tabel 1: Betydningen af trusselsfølelse og efficacy for antallet af smitterelevante kontakter, opmærksomheden på hygiejne, og opmærksomheden på at holde afstand.

	Kontakter	Hygiejne	Afstand
Trusselsfølelse	0.042*** (0.006)	0.134*** (0.003)	0.173*** (0.004)
Self efficacy	-0.042*** (0.007)	0.084*** (0.004)	0.130*** (0.005)
Response efficacy	-0.050*** (0.009)	0.055*** (0.004)	0.092*** (0.005)
Response cost	0.009** (0.003)	-0.041*** (0.002)	-0.025*** (0.003)
<i>Køn</i>			
Mand	Ref.	Ref.	Ref.
Kvinde	-0.843*** (0.208)	4.751*** (0.140)	2.144*** (0.167)
Alder	-0.111*** (0.007)	0.197*** (0.005)	0.274*** (0.005)
<i>Uddannelse</i>			
Grundskole/erhvervsfaglig	Ref.	Ref.	Ref.
Gymnasie/videregående	-1.565*** (0.241)	-1.666*** (0.151)	-1.634*** (0.177)
Konstant	18.785*** (0.669)	55.855*** (0.459)	37.926*** (0.512)
Observationer	57,294	57,288	57,281
R ²	0.014	0.164	0.186

Standardfejl i parentes. Indeksene for hygiejne, afstand, trusselsfølelse, self efficacy, response efficacy og response cost er skaleret fra 0-100. Se de følgende sider for definitioner og operationaliseringer. * $p < 0.05$, ** $p < 0.01$, *** $p < 0.001$.

Definitioner og operationaliseringer

Trusselsfølelse

Trusselsfølelse omhandler både oplevelsen af truslens alvor samt sårbarheden overfor den respektive trussel. Trusselsfølelse operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på følgende to spørgsmål på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad”: *I hvilken grad føler du, at... 1) Du er udsat i forhold til corona-virussen, 2) Corona-virussen er en trussel mod det danske samfund.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af trusselsfølelse.

Self efficacy

Self efficacy omhandler opfattelsen af, at man selv succesfuldt kan udføre den nødvendige adfærd. Self efficacy operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på følgende to spørgsmål på en skala fra 1 ”Helt uenig” til 7 ”Helt enig”: *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sundhedsmyndighedernes råd om befolkningens adfærd under corona-epidemien? Du bedes svare baseret på dine tanker og følelser netop nu.* 1) *Det er let for mig at følge sundhedsmyndighedernes råd,* 2) *Jeg føler mig sikker på, at jeg kan følge sundhedsmyndighedernes råd, hvis jeg vil.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af self efficacy.

Response efficacy

Response efficacy omhandler opfattelsen af, hvor effektiv den anbefalede adfærd er i forhold til at reducere truslen fra en sygdom. Response efficacy operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på følgende to spørgsmål på en skala fra 1 ”Helt uenig” til 7 ”Helt enig”: *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sundhedsmyndighedernes råd om befolkningens adfærd under corona-epidemien? Du bedes svare baseret på dine tanker og følelser netop nu.* 1) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil jeg være i så stor sikkerhed som muligt under corona-epidemien,* 2) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil jeg være med til at beskytte andre mod corona-virussen.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af response efficacy.

Response cost

Response cost dækker over de omkostninger, der er forbundet med den anbe-

falede adfærd. Response cost operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på følgende to spørgsmål på en skala fra 1 ”Helt uenig” til 7 ”Helt enig”: *Hvor enig eller uenig er du i følgende udsagn om sundhedsmyndighedernes råd om befolkningens adfærd under corona-epidemien? Du bedes svare baseret på dine tanker og følelser netop nu.* 1) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil min relation til personer udenfor husstanden blive forringet,* 2) *Hvis jeg følger sundhedsmyndighedernes råd, vil mit liv blive forringet.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af response cost.

Kontakter

Antallet af smitterelevante kontakter måles som summen af valide svar omkring kontaktantallet indenfor seneste 24 timer ift. familie udenfor hustanden, venner og bekendte, kollegaer samt fremmede.

Opmærksomhed på hygiejne

Opmærksomhed på hygiejne operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på tre spørgsmål omkring håndhygiejne, rengøring og nysen i ærmet i går. Konkret har respondenterne besvaret følgende spørgsmål på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad”: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at...* 1) *Sikre god håndhygiejne ved at vaske dine hænder tit eller bruge håndsprit,* 2) *Sikre hyppig og grundig rengøring,* 3) *Hoste eller nyse i dit ørme.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af opmærksomhed på hygiejne.

Opmærksomhed på afstand

Opmærksomhed på afstand operationaliseres som gennemsnittet af valide svar på 5 spørgsmål om opmærksomheden i går. Konkret har respondenterne besvaret følgende spørgsmål på en skala fra 1 ”Slet ikke” til 7 ”I høj grad”: *I hvilken grad var du i går opmærksom på, at...* 1) *Undgå fysisk kontakt,* 2) *Holde afstand til ældre og kronisk syge,* 3) *Holde 1-2 meters afstand til andre mennesker,* 4) *Minimere din færden på steder, hvor mange mennesker typisk færdes,* 5) *Minimere aktiviteter, hvor du har kontakt til andre.* Indekset er skaleret fra 0-100, hvor 100 angiver den højeste grad af opmærksomhed på afstand.